

У грудні 2020 року споживча інфляція прискорилося (до 5.0% р/р з 3.8% р/р у листопаді) і таким чином досягла центральної точки цільового діапазону $5\% \pm 1$ в. п. Інфляційну ціль досягнуто в грудні другий рік поспіль. За місяць індекс споживчих цін зріс на 0.9%. Проте фактична споживча інфляція перевищила траєкторію прогнозу, опублікованого в [Інфляційному звіті за жовтень 2020 року](#). Динамічніше, ніж очікувалося, відновлення світової економіки, подальше зростання внутрішнього споживчого попиту, а також підвищення цін на енергоносії та окремі продукти харчування формували проінфляційний тиск. Водночас інфляцію й надалі стримувало звуження попиту з боку населення на окремі послуги та непродовольчі товари.

Базова інфляція

Базова інфляція в грудні прискорилося до 4.5% р/р.

Ціни на оброблені продовольчі товари за рік зросли на 5.2%. Низький урожай соняшнику та підвищення експортних цін зумовлювали подорожчання соняшникової олії. Це також позначилося на вартості майонезу, маргарину та спредів. Зростання виробничих витрат на сировину та енергію (передусім електроенергію та природний газ) призвело до подорожчання м'ясних, окремих молочних продуктів та борошних виробів. Унаслідок активнішого споживання та послаблення гривні (у річному вимірі) зросли ціни на рис та продукти з риби, відновилося зростання цін на сухофрукти і шоколад.

Непродовольчі товари загалом за рік подорожчали на 1.6%. У грудні ціни на них зростали насамперед через послаблення гривні та значний споживчий попит. Зокрема, тривало подорожчання побутової техніки, фармацевтичної продукції та автомобілів. Крім того, сповільнилося зниження цін на електроніку. Натомість темпи падіння цін на одяг та взуття поглибилися (до 7.3% р/р). Це може пояснюватися змінами в споживчій поведінці домогосподарств через можливість навчатися і [працювати віддалено](#), ціновою політикою ритейлерів напередодні запровадження карантинних обмежень у січні 2021 року, а також зниженням цін на тканини в світі через зменшення попиту.

Вартість послуг за підсумками року зросла на 6.9%, дещо прискорившись. Збільшення попиту і виробничих витрат призвели до прискорення зростання вартості туристичних послуг, оренди житла, водійських курсів. Крім того, вищими темпами зростала вартість ритуальних послуг, що, однак, пояснюється холоднішою погодою в грудні цього року, ніж торік. Збільшення пропозиції на тлі завершення карантину вихідного дня сприяло сповільненню зростання вартості послуг готелів, салонів краси, кінотеатрів.

Зміна цін на сирі продукти харчування

Ціни на сирі продукти харчування зросли на 4.1% р/р. Зокрема, у грудні через скорочення виробництва та збільшення виробничих витрат, у тому числі подорожчання кормів, пришвидшилося зростання цін на яйця та молоко, а також уповільнилося падіння цін на курятину. Продовжили дорожчати цукор та борошно через гірший урожай цукрових буряків та зернових і підвищення світових цін на цукор та пшеницю. Також унаслідок скорочення пропозиції сповільнилося падіння цін на овочі, насамперед борщового набору. Крім того, у грудні дещо прискорилося зростання цін на фрукти, передусім через подорожчання бананів та ківі.

Зміна адміністративно регульованих цін

Зростання адміністративно регульованих цін за підсумками року становило 9.9%. У грудні вони продовжили прискорюватися. Зокрема, швидше дорожчав природний газ (до 56.3% р/р), що пояснюється вичерпанням ефекту бази порівняння минулого року (порівняно з листопадом ціни на газ у грудні знизилися на 0.4%). Подорожчання газу в попередні періоди призвело до зменшення темпів падіння цін на гарячу воду та опалення. Також протягом року залишалися високими темпи зростання цін на тютюнові вироби, відображаючи планове підвищення акцизів на початку року. Водночас ціни на алкогольні напої зрівнялися з минулорічними, оскільки у 2020 році акцизи та мінімальні роздрібні ціни для них не підвищувалися.

Зміна цін на паливо

Паливо за рік подешевшало на 10.5%. Утім, у грудні темпи падіння цін на паливо в річному вимірі продовжували скорочуватись. Це пояснюється підвищенням світових цін на нафту і збереженням суттєвого попиту з боку населення через перевагу використання автомобілів перед громадським транспортом в умовах пандемії¹.

Промислова інфляція

У грудні тривало стрімке зростання цін у промисловості (до

¹ Обсяги продажу палива через АЗС за 11 місяців 2020 року зросли на 15.9% р/р.

14.5% р/р) передусім за рахунок подальшого зростання цін на товари, що реалізуються за межі України (прискорилося до 36.1% р/р). За місяць ІЦВ зріс на 1.8%.

Під впливом подальших висхідних цінових тенденцій на світових товарних ринках стрімко зросли ціни у добуванні металевих руд (до 44.6% р/р). Через подорожчання сировини та зростання світових цін на сталь прискорилося зростання цін на продукцію вітчизняної металургії (до 25.2% р/р).

Стрімке зростання цін на нафту і газ на зовнішніх ринках призвело до прискорення темпів зростання цін у добуванні сирової нафти і природного газу (28.6% р/р). Подальше зростання вартості природного газу, збереження високих світових цін на добрива та попиту на український карбамід з боку Індії призвели до прискорення зростання цін на продукцію хімічної промисловості (до 20.9% р/р).

Після п'яти місяців падіння до зростання повернулися ціни в постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (на 3.9% р/р). Це пов'язано з подальшим посиленням попиту з боку непобутових

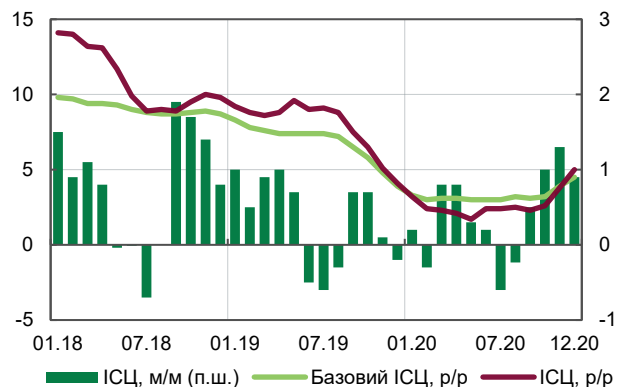
споживачів на електроенергію та зростанням [ціни на газ](#) для промисловості.

Дещо вищими темпами зростали ціни у виробництві гумових і пластмасових виробів через подорожчання енергетичних матеріалів, які є основою для їх виробництва. Також прискорилося зростання цін у виробництві електричного устаткування (до 4.4% р/р), імовірно, через відображення ефектів від послаблення гривні в річному вимірі.

Прискорилося зростання цін у харчовій промисловості (до 21.6% р/р). Найбільшим внесок мало підвищення цін в олійно-жировій промисловості. Зокрема, продовжували дорожчати соняшникова олія і шрот на тлі тривалого зростання цін на соняшкову олію на світових товарних ринках та нижчого, ніж торік, урожаю соняшнику в Україні. Стрімко зросли ціни у виробництві цукру через гірші за торішні показники врожаю цукрових буряків, їхню нижчу цукристість та підвищення світових цін на цукор унаслідок скорочення пропозиції найбільших світових виробників цукру. Зросли ціни також у виробництві м'яса внаслідок [подорожчання кормів](#).

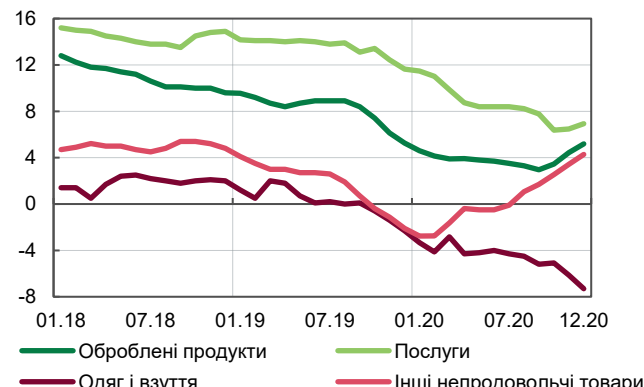
У грудні 2020 року споживча інфляція в річному вимірі прискорилося і досягла цільового діапазону $5\% \pm 1$ в. п. Динамічніше, ніж очікувалося, відновлення світової економіки, подальше поживлення споживання, а також підвищення цін на енергоносії та окремі продукти харчування формували проінфляційний тиск. Базова інфляція також прискорилося

Графік 1. Індекси споживчих цін, %

Джерело: ДССУ.

Графік 2. Основні компоненти базового ІЦС, % р/р

Джерело: ДССУ, розрахунки НБУ.

Зростання вартості послуг дещо прискорилося у зв'язку з посиленням попиту, зростанням виробничих витрат і гіршими погодними умовами

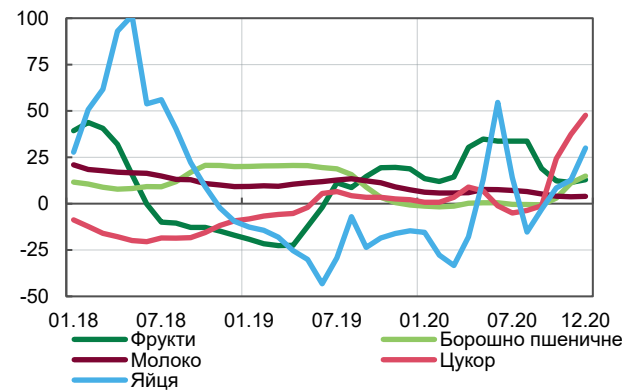
Графік 3. Ціни на окремі ринкові послуги, % р/р

Джерело: ДССУ.

Тривало зростання цін на сирі продукти внаслідок гіршого врожаю окремих культур, зростання виробничих витрат і скорочення пропозиції

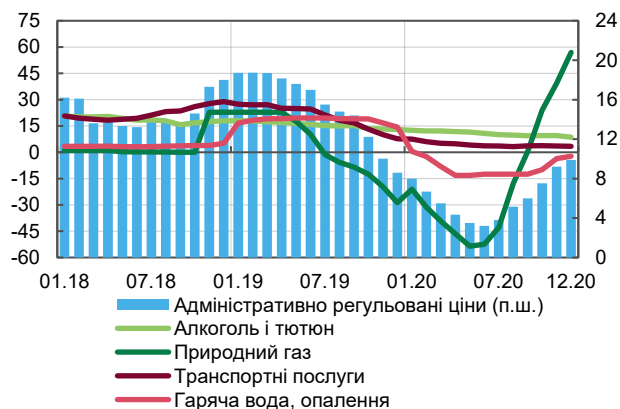
Графік 4. Ціни на окремі сирі продукти, % р/р

Джерело: ДССУ.

Зростання адміністративно регульованих цін продовжило прискорюватися через підвищення ціни на природний газ, що спричинило подорожчання гарячої води та опалення

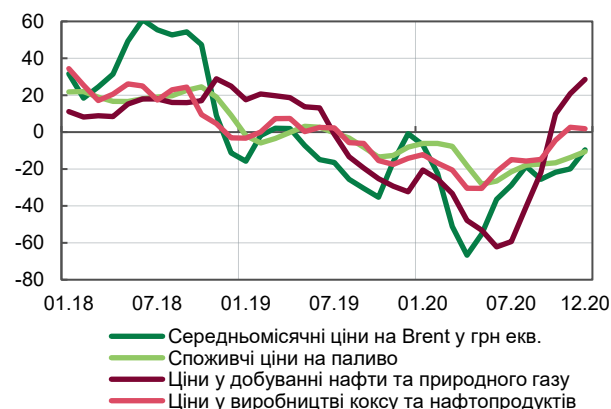
Графік 5. Компоненти адміністративно регульованих цін, % р/р

Джерело: ДССУ.

Темпи падіння цін на паливо в річному вимірі продовжували скорочуватись. Це пояснюється підвищенням світових цін на нафту і збереженням суттєвого попиту з боку населення

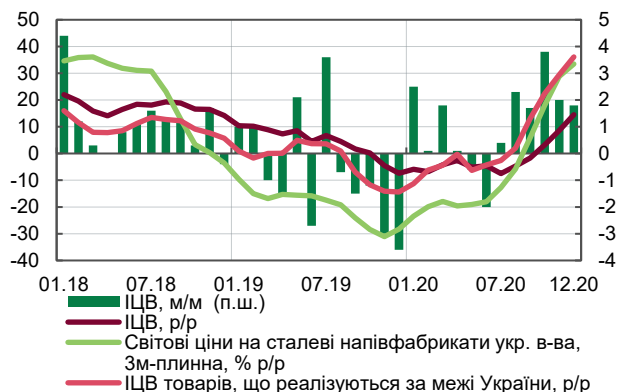
Графік 6. Індекси цін на паливо, % р/р

Джерело: ДССУ, Refinitiv Datastream, розрахунки НБУ.

У грудні тривало стрімке зростання цін у промисловості передусім через подорожчання товарів українського експорту (продукції хімічної промисловості, металургії, олійно-жирової промисловості), а також зростання цін на енергоносії та електроенергію

Графік 7. Індекс цін виробників, %

Джерело: ДССУ, Refinitiv Datastream.

Графік 8. Ціни в окремих галузях промисловості, % р/р

Джерело: ДССУ.

Таблиця 1. Зміна цінових індексів ІСЦ

	Частка ІСЦ для 2020 року, %			% р/р			Грудень 2020 року, % м/м
		2018 рік	2019 рік	2020 рік			
				жовтень	листопад	грудень	
Компоненти споживчого кошика (за класифікацією Національного банку України)							
Індекс споживчих цін	100.0	9.8	4.1	2.6	3.8	5.0	0.9
Базова інфляція	59.4	8.7	3.9	3.2	3.9	4.5	0.3
Небазова інфляція*	40.6	10.7	4.8	1.7	3.9	5.9	1.7
сирі продукти	19.4	3.3	3.9	-1.3	1.0	4.1	2.8
адміністративно регульовані тарифи та ціни	18.0	18.0	8.6	7.5	9.2	9.9	0.5
паливо	3.2	9.1	-8.2	-16.6	-13.8	-10.5	2.5
Окремі компоненти споживчого кошика (за класифікацією ДССУ)							
Продукти харчування та безалкогольні напої	44.7	17.7	7.8	1.6	3.2	4.9	1.7
Алкогольні напої, тютюнові вироби	8.1	20.7	17.9	9.5	9.5	9.2	0.5
Одяг і взуття	5.3	0.9	2.0	-5.1	-6.1	-7.3	-4.6
Житло, вода, е/е, газ та інші види палива, у т. ч.:	5.4	10.6	10.6	5.5	10.8	13.6	0.1
утримання будинків та прибудинкових територій	0.3	47.5	23.7	3.2	3.0	2.7	0.0
водопостачання	0.2	20.2	19.9	19.6	18.9	18.5	0.0
гаряча вода	0.2	0.9	3.2	-2.9	-2.9	-1.5	1.4
природний газ	1.4	1.2	22.9	24	39.4	56.3	-0.4
центральне опалення	1.0	3.8	5.2	-10.9	-3.6	-2.4	1.3
електроенергія	1.0	28.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Транспорт	11.2	16.7	12.9	-0.1	1.1	2.7	0.7
Зв'язок	2.9	9.1	15.1	3.3	3.6	4.1	0.1
Освіта	1.4	14.9	13.4	13.8	13.9	13.9	0.0

Таблиця 2. Окремі компоненти ІЦВ

	Частка ІЦВ для 2020 року, %**			% р/р			Грудень 2020 року, % м/м
		2018 рік	2019 рік	2020 рік			
				жовтень	листопад	грудень	
Індекс цін виробників	100.0	14.2	-7.4	3.2	8.6	14.5	1.8
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	15.9	14.3	-22.8	14.2	20.4	29.5	3.4
Добування кам'яного вугілля	3.3	5.4	-23.6	-18.9	-8.2	-7.3	-1.2
Добування сирої нафти і природного газу	4.8	24.9	-32.3	9.8	20.8	28.6	1.6
Добування металевих руд	6.3	8.2	-21.4	28.3	28.6	44.6	7.7
Переробна промисловість	64.4	7.4	-5.7	8.4	12.5	15.7	1.9
Вир-во харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	21.4	7.0	1.8	15.3	19.6	21.9	2.6
Вир-во коксу і продуктів нафтоперероблення	2.9	-3.1	-14.2	-4.4	2.6	1.8	-1.7
Вир-во хімічних речовин і хімічної продукції	2.9	7.7	-8.9	13.5	16.9	20.9	2.3
Вир-во основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	1.5	16.7	9.6	8.7	11.5	10.4	0.7
Вир-во гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	5.7	12.6	2.6	2.6	3.4	4.1	0.3
Металургійне вир-во, вир-во готових металевих виробів, крім виробництва машин та устаткування	15.9	5.6	-18.8	9.5	17.3	25.2	3.9
Вир-во автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	3.2	17.3	1.1	-2.1	-0.6	1.2	0.5
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	18.5	29.8	-5.6	-13.3	-6.2	3.9	0.6

* Розрахунки Національного банку України на підставі даних ДССУ. Сума внесків компонентів ІСЦ може відрізнятися від загального ІСЦ у результаті застосування динамічних ваг відповідно до методології ДССУ та округлення.

** Частка компонентів у ІЦВ розрахована на підставі даних ДССУ щодо обсягу реалізованої промислової продукції за видами діяльності за 2019 рік.

Список скорочень:

ІСЦ	індекс споживчих цін	м/м	у місячному вимірі
ІЦВ	індекс цін виробників	р/р	у річному вимірі
ДССУ	Державна служба статистики	п.ш.	права шкала
НБУ	Національний банк України		